

หัวข้อวิทยานิพนธ์	การค้นในที่รโหฐานโดยไม่มีหมายค้น : ศึกษาแนวคำพิพากษาศาลฎีกาว่าด้วยเหตุอันควรเชื่อ
ชื่อผู้เขียน	กฤษณะ สราญบุรุษ
อาจารย์ที่ปรึกษา	รองศาสตราจารย์อจลริยา ชูตินันท์
สาขาวิชา	นิติศาสตร์
ปีการศึกษา	2556

บทคัดย่อ

การค้นในที่รโหฐานเป็นกรณีที่กฎหมายได้มอบอำนาจแก่เจ้าพนักงานให้สามารถเข้าไปในเคหสถานของประชาชนตามที่รัฐธรรมนุญได้ให้การรับรองไว้ ทั้งนี้ก็เพื่อให้เจ้าพนักงานสามารถเข้าไปแสวงหาพยานหลักฐานที่เกี่ยวข้องกับการกระทำความผิดซึ่งอาจถูกซุกซ่อนไว้ภายในที่รโหฐานนั้น โดยกฎหมายที่ให้อำนาจดังกล่าว จะต้องกำหนดหลักเกณฑ์ในการดำเนินการไว้อย่างเคร่งครัด โดยจะต้องขอหมายค้นจากศาลเสียก่อนจึงจะสามารถดำเนินการได้ แต่ก็มีบางกรณีที่มีความจำเป็นเร่งด่วนที่เจ้าพนักงานไม่อาจไปขอหมายค้นจากศาลได้ในขณะนั้น เนื่องจากหากรอหมายค้นจากศาลอาจทำให้พยานหลักฐานที่สำคัญถูกเคลื่อนย้าย หรือถูกทำลายลงไปได้ กฎหมายจึงได้กำหนดข้อยกเว้นให้เจ้าพนักงานสามารถดำเนินการตรวจค้นในที่รโหฐานได้โดยไม่ต้องมีหมายค้นจากศาล ดังเช่นที่บัญญัติไว้ในประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 92 โดยเฉพาะในอนุมาตรา 4 ซึ่งได้กำหนดให้เจ้าพนักงานสามารถใช้ดุลพินิจในการพิจารณาถึงเหตุที่จะดำเนินการตรวจค้นในที่รโหฐานโดยไม่ต้องมีหมายค้นจากศาลในกรณีที่มีพยานหลักฐานอันสมควรว่าสิ่งของที่เกี่ยวข้องกับการกระทำความผิดหรืออาจเป็นพยานหลักฐานพิสูจน์การกระทำความผิดได้ซ่อนหรืออยู่ในที่รโหฐานนั้น ประกอบทั้งต้องมีเหตุอันควรเชื่อว่าการเนิ่นช้ากว่าจะเอาหมายค้นมาได้ สิ่งของนั้นจะถูกโยกย้ายหรือถูกทำลายเสียก่อน

จะเห็นได้ว่าบทบัญญัติดังกล่าว ได้กำหนดให้เจ้าพนักงานเป็นผู้ใช้ดุลพินิจในการพิจารณาถึง “เหตุอันควรเชื่อ” เนื่องจากการเนิ่นช้ากว่าจะเอาหมายค้นมาได้ สิ่งของนั้นอาจจะถูกโยกย้ายหรือถูกทำลายเสียก่อน ซึ่งเป็นกรณีที่กฎหมายได้ให้ดุลพินิจแก่เจ้าพนักงานไว้อย่างกว้างขวางที่สุด จึงเป็นช่องว่างให้เจ้าพนักงานอาจใช้ดุลพินิจโดยมิชอบในการดำเนินการตรวจค้นในที่รโหฐานของประชาชนโดยไม่มีหมายค้น อันเป็นการกระทบต่อสิทธิเสรีภาพของประชาชน นอกจากนี้แล้วในบางกรณีที่เจ้าพนักงานได้ใช้ดุลพินิจของตนในการพิจารณาถึงเหตุอันควรเชื่อดังกล่าวโดยสุจริตแล้ว แต่กลับไม่สอดคล้องกับความเห็นของศาล ดังนั้นเมื่อมีปัญหาเกี่ยวกับการ

ดำเนินการตรวจค้นในที่รโหฐานขึ้นสู่การพิจารณาของศาล ศาลกลับพิจารณาว่าเป็นการใช้ดุลพินิจค้นในที่รโหฐานโดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย และส่งผลต่อการรับฟังพยานหลักฐานของศาล อีกทั้งเจ้าพนักงานผู้ดำเนินการตรวจค้นก็อาจถูกฟ้องร้องดำเนินคดีได้เช่นเดียวกัน

ดังนั้น ข้อเท็จจริงอย่างไรที่จะเป็นเหตุสนับสนุนให้เจ้าพนักงานสามารถทำการค้นในที่รโหฐานได้โดยไม่มีหมายค้นนั้น จึงไม่ใช่เป็นเรื่องการใช้ดุลพินิจตามอำเภอใจของเจ้าพนักงานแต่ละคน หากแต่ต้องมีกรอบในการใช้ดุลพินิจหรือมีมาตรฐานในการพิสูจน์ถึงเหตุอันควรเชื่อที่เป็นรูปธรรม ซึ่งจากการศึกษาแนวคำพิพากษาศาลฎีกาที่ได้วินิจฉัยไว้เกี่ยวกับเรื่องการใช้ดุลพินิจพิจารณาถึงเหตุอันควรเชื่อเพื่อค้นในที่รโหฐานโดยไม่มีหมายค้นและจากแนวคำพิพากษาศาลฎีกาของสหรัฐอเมริกาและประเทศอังกฤษ ที่ได้วางหลักเป็นบรรทัดฐานไว้สำหรับกรณีการค้นในที่รโหฐานโดยไม่มีหมายค้น โดยจะต้องพิจารณาจากความร้ายแรงของความผิด จากลักษณะของพยานหลักฐานที่คาดว่าจะพบในที่รโหฐานนั้นว่ามีขนาดใหญ่หรือมีขนาดเล็ก จากความสะดวกในการเดินทางไปขอหมายค้นจากศาล จากช่วงเวลาที่เกิดการกระทำความผิด และจากพฤติการณ์ของผู้ต้องหาว่าได้ทราบแล้วหรือไม่ว่าเจ้าพนักงานได้ตรวจพบการกระทำความผิดของเขาแล้ว เป็นต้น ผู้เขียนจึงเห็นว่าควรมีการนำหลักเกณฑ์ดังกล่าวมากำหนดเป็นระเบียบหรือข้อบังคับเกี่ยวกับการค้นในที่รโหฐานโดยไม่มีหมายค้น เพื่อให้เจ้าพนักงานได้ใช้ยึดถือเป็นแนวทางในการใช้ดุลพินิจพิจารณาถึงเหตุอันควรเชื่อ ทั้งนี้ก็เพื่อป้องกันมิให้เจ้าพนักงานใช้ดุลพินิจโดยลำพังเกินขอบเขตของกฎหมาย ซึ่งจะไปกระทบต่อสิทธิเสรีภาพของประชาชนเกินสมควร

Thesis Title	The Search at Private Place Without Warrant : A Case Study of The Supreme Court's Judgments for Reasonable Grounds to Belief
Author	Kritsana Saranburut
Thesis Advisor	Assoc Prof. Achariya Chutinun
Department	Law
Academic Year	2013

ABSTRACT

Searching in private place implies that law authorizes officers to encroach on people's rights and freedom as recognized by the Constitution. This aims to allow officers to search for evidence relating to criminal offense which may be hidden in such private place. Law only allows with a limit with strict criteria. Officers have to ask for a warrant of search from the court before conducting a search. However, there are exceptions in case of urgency, when officers cannot ask for such warrant as specified in section 92 of the Criminal Procedure Code. If officers wait for such warrant, important evidence may be removed or destroyed. Strictly speaking, section 92(4) grants officers to exercise their discretion if there is justifiable evidence supporting that an article whose possession constitutes an offence, or which has been obtained through the commission of an offence, or which has been or is to be used for the commission of an offence, or which may bear witness for proving the guilt of any person, is being concealed or would be discovered in such private place, and there is a reasonable belief that, by cause of the delay in obtaining a warrant of search, such article is likely to be removed or destructed.

Hence, this section authorizes officers to use their discretion on "reasonable belief" that by cause of the delay in obtaining a warrant of search, such article is likely to be removed or destructed. Officers are entitled to the broadest discretion. This can be viewed as a loophole to let officers illegally exercise their discretion on conducting a search in private place without a warrant of search which violates people's rights and freedom. Moreover, in some cases, even though officers exercise their discretion in good faith, it is not in line with the court's opinion. Once the issue on searching in private place is raised in the court, the court is of an opinion that

such discretion is invalid. As a result, it affects the admissibility of evidence. Worse, officers who conducted such search may be brought before the court.

To balance rights and duties, it should draw a scope of discretion and concrete standard on reasonable belief concerning facts which are basis for officers to search without a warrant of search. This thesis examines the United States of America and the United Kingdom supreme court's judgments on reasonable belief to search in private place without a warrant. Standards on searching in private place without a warrant set by both courts are the degree of offense; size of evidence which is expected to find in a private place; convenience on travelling to the court; time; and condition of the accused whether he/she has known that officials have found his/her offense. Therefore, this author is of an opinion that these criteria should be adopted as a regulation on searching in private place without a warrant of search. Officers can adhere to this regulation as a guideline for exercising their discretion on reasonable belief. This also prevents them from exercising ultra vires discretion leading to violating others' rights and freedom.